

Les lleis de l'Univers

Una part d'aquest article, columna o paper accidental serà gairebé una còpia, una traducció, un plagiat descarat, d'una informació –irònica, possiblement poc verídica, i que en tot cas fa pensar amb un sòlid i escèptic bon humor– llegida fa poc temps en un diari europeu que no diré, per si de cas. Vostès, amb tota certesa, han sentit parlar sovint de la cèlebre llei establerta a final dels anys 1940 per un enginyer de l'Air Force dels Estats Units, el capità Edward A. Murphy, segons la qual “if anything can go wrong, it will”. O siga que, segons la *lleï de Murphy*, si alguna cosa pot resultar malament, resultarà malament, tot allò que puga fallar, fallarà, tot error que es puga cometre, serà comès. I més prop dels dies (i anys!) que vivim en aquests regnes i principats de Catalunya, d'Espanya o de València: tot polític o similar (com ara dirigent d'una caixa d'estalvis o d'un banc) que puga fer una bestiesa, la farà. La llei de Murphy també és coneguda en la seua versió física més universal, segons la qual “la torrada sempre cau pel costat on hi ha la mantega”. Sembla que hom ha intentat explicar el fenomen, de manera intuïtiva, afirmant que la capa de matèria grassa provoca una dissimetria en la inèrcia o l'aerodinàmica de la torrada quan cau, amb els efectes previsibles a l'hora de fer xaf! sobre el terra. I ara ve la informació alternativa que he llegit, de caràcter entre còsmic, còmic i moral. La informació del diari fa referència a un article de l'*European Journal of Physics*, on es combinen la ciència i l'humor britànic, resultaria que la mantega no és la culpable del cas, i que si la torrada cau pel costat que no voldríem, significa que les lleis de la natura van en contra nostre o, dit d'una altra manera, que l'Univers té un caràcter profundament malèfic. Ja m'ho semblava, seguint els noticiaris, però la cosa va més lluny encara. L'autor de l'article, Robert Matthews, analitza la dinàmica de la torrada quan cau d'una taula, amb els components de lliscament, fricció, rotació, i tot el que cal. I la primera conclusió és que la llesca de pa, en general, no té temps de fer un tomb complet. Podria haver-se aturat

Joan Francesc Mira

ací, i aplicar un corol·lari de la llei de Murphy: “La probabilitat que una torrada caiga a terra pel costat de la mantega és directament proporcional al preu de la catifa.” Però l'autor és físic, i vol anar al fons del problema.

Amb tot de fórmules contundents, l'autor demostra que el factor principal que provoca el lamentable drama de la torrada és l'altura de la taula. La qual està determinada per l'alçada mitjana dels humans, la qual és, en definitiva, un resultat de l'evolució. El bipedisme o bipèdia ha limitat la nostra talla per una qüestió de seguretat: si fórem molt més alts (com una girafa, posem per cas), qualsevol caiguda implicaria un risc segur de trencar-se algun os. Per tant, l'altura de la taula depèn de la resistència dels nostres ossos a les caigudes, és a dir, de l'estructura de la matèria, que en últim extrem és cosa de la coherència dels àtoms, i finalment de les lleis de la gravitació. En conclusió, tots els organismes humans estan destinats a patir la llei de Murphy, aplicada a les torrades, a causa de les constants fonamentals de l'univers. Per a comprovar experimentalment els seus estudis, l'autor va fer un test massiu per al conjunt del Regne Unit. I el resultat va ser que, sobre molts milers de torrades, el 62% van tocar terra pel costat de la mantega. Més que la proporció de l'atzar, certament, però no prou per a la teoria. L'explicació és que el 38% restant tenien la mantega per costat que no tocava. I així, si aplicàvem la teoria i l'experiència al cas de l'acumulació de desastres que ens afecten de prop, el resultat seria, amb un grau de certesa aproximatiu, que les lleis de l'univers aplicades als nostres polítics (des de regidors fins a presidents del govern), gestors de caixes i bancs, promotors immobiliaris, inversors fantasiosos i voraçs, i alguns milions de ciutadans insensats, han produït més d'un 60% de víctimes necessàries de la llei de Murphy, al costat de prop d'un 40% que posaren la mantega, és a dir, els diners, en el lloc equivocat. I així, amb el 100%, les lleis de l'univers s'han complert de manera implacable. Somriu una mica, si us plau.

“Per a comprovar experimentalment els seus estudis, l'autor va fer un test massiu per al conjunt del Regne Unit. I el resultat va ser que, sobre molts milers de torrades, el 62% van tocar terra pel costat de la mantega. Més que la proporció de l'atzar, certament, però no prou per a la teoria”